

Bakró Norbert:

INFORMÁCIÓS MŰVELETEK VENEZUELÁBAN 2026 JANUÁRJÁBAN

DOI: 10.35926/HSZ.2026.3.2

ÖSSZEFOGLALÓ: A tanulmány az Amerikai Egyesült Államok 2026. január 3-i venezuelai katonai műveletéhez kapcsolódó információs műveleteket vizsgálja átfogó módon. A szerző elemzi a beavatkozást kísérő narratívaképzést, a különböző állami és nem állami szereplők dezinformációs tevékenységét, valamint a digitális platformokon megjelenő koordinált információterjesztés mintázatait. Az elemzés kiter az Európai Unió FIMI¹-keretrendszerének alkalmazására, a DISRUPT²-eszköztár módszertanára, valamint a Telegramon és a Redditen végzett empirikus kutatások eredményeire. A tanulmány rámutat, hogy a venezuelai válság információs dimenziója komplex, többszereplős környezetben zajlik, ahol a hagyományos és digitális média, a tényellenőrzés és az állami propaganda egyaránt meghatározó szerepet játszik.

KULCSSZAVAK: információs műveletek, Venezuela, dezinformáció, FIMI, narratívaképzés, hibrid hadviselés, tényellenőrzés, digitális platformok

A SZERZŐRŐL:

Bakró Norbert, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájának hallgatója (ORCID: 0009-0000-9346-5664; MTMT: 10099983)

BEVEZETÉS

Az Amerikai Egyesült Államok 2026. január 3-án végrehajtott katonai művelete Venezuelában – az úgynevezett *Absolute Resolve* hadművelet – nem csupán a nemzetközi jog és a szuverenitás szempontjából vetett fel alapvető kérdéseket, hanem az információs műveletek új fejezetét is megnyitotta. A 151 katonai repülőgép bevonásával végrehajtott művelet, amely Nicolás Maduro elnök elfogásával zárult, olyan információs környezetben zajlott, amelyet az állami propaganda, a digitális dezinformáció és a médiakörnyezet felbomlása egyaránt jellemezett.³

A jelen tanulmány célja, hogy átfogó képet adjon a venezuelai beavatkozáshoz kapcsolódó információs műveletek természetéről, eszközrendszeréről és hatásmechanizmusairól. Az elemzés interdiszciplináris megközelítést alkalmaz: ötvözi a nemzetközi jogi, a biztonságpolitikai, a kommunikációtudományi és az adattudományi perspektívákat. A kutatás forrásbázisát 19 tudományos publikáció képezi, amelyek közül kiemelkedő jelentőségű az

¹ Foreign Information Manipulation and Interference – külföldi információs manipuláció és beavatkozás.

² Detect, Investigate, Strategize, Respond, Undermine, Prepare, Track: felismerés, vizsgálat, stratégiaalkotás, válaszadás, aláásás, előkészítés, nyomon követés.

³ Monnappa 2026, 1–38.

EEAS⁴ 2026-os jelentése,⁵ a DISRUPT-eszköztár fehér könyve,⁶ valamint a Telegramon és Redditen végzett empirikus vizsgálatok.⁷

A tanulmány az információs műveleteket tágan értelmezi, beleértve nemcsak a hagyományos dezinformációt és propagandát, hanem a narratívaképzést, a jogi diskurzust mint információs fegyvert, a pénzügyi piacok információs manipulációját és az intézményi kommunikáció stratégiai alkalmazását is. Az elemzés térbeli hatóköre a helyi venezuelai médiakörnyezettől a globális információs ökoszisztémáig terjed, időbeli hatóköre pedig a Chávez-korszak médiapolitikájától a 2026. januári eseményekig tart.

NARRATÍVAKÉPZÉS ÉS AZ INTERVENCIONISTA DISKURZUS

A beavatkozás igazolásának retorikai keretei

A venezuelai beavatkozás információs hátterét a narratívaképzés fogalmán keresztül érthetjük meg leginkább. Monnappa elemzése részletesen bemutatja, hogyan változtak az Amerikai Egyesült Államok által alkalmazott igazolási keretek a művelet során. A kezdeti stádiumban a *bűnüldözési narratíva* dominált: a Maduro-rezsim kábítószer-kereskedelemben való állítólagos érintettségét és a narkoterrorizmus vádját használták a katonai fellépés legitimálására. Amikor ez a jogi keretezés gyengének bizonyult, a retorika áttevődött a *nemzeti érdek nyílt megnyilvánulására*: a Trump-adminisztráció képviselői egyre nyíltabban beszéltek az olajkitermelés feletti ellenőrzésről és az amerikai vállalatok érdekeiről.⁸

Ez a narratívaeltolódás nem előzmény nélküli. Lee Bih Ni összehasonlító elemzése kimutatja, hogy az Amerikai Egyesült Államok intervencionista diskurzusa ismétlődő mintázatokat követ: a 2003-as iraki invázió tömegpusztító fegyverekre épülő igazolása és a venezuelai művelet kábítószer-kereskedelemre épülő indoklása között strukturális párhuzam áll fenn. Mindkét esetben a kiinduló érvelés sémája a következő: a célszország rezsimjét illegitimnek és veszélyesnek minősítik, humanitárius aggodalmakra és demokratikus értékekre hivatkoznak, majd a katonai beavatkozást a „szabályokon alapuló nemzetközi rend” védelmének keretezésében mutatják be.⁹

A tematikus kódolás mindkét esetben feltárja az erkölcsi kötelességre való hivatkozás rendszeres használatát: a *civil lakosság védelme*, a *demokratikus visszacsúszás*, az *autoriter rezsim* szófordulatok ismétlődő elemekként jelennek meg, a bizonyítottság mértékétől függetlenül.¹⁰ Ez a megállapítás összhangban van Enodien elemzésével, amely rámutat, hogy a nemzetközi jog retorikai keretként, nem pedig tényleges korlátként funkcionál a nagyhatalmi beavatkozások legitimálásában.¹¹

⁴ European External Action Service – Európai Külügyi Szolgálat.

⁵ 4th EEAS Report... 2026, 5.

⁶ Nazari–Sarvela 2026, 8–12.

⁷ Antonakaki–Ioannidis 2026.

⁸ Monnappa 2026: i. m. 17–18.

⁹ Lee 2026, 5–10.

¹⁰ Enodien 2026, 4–7.

¹¹ Uo. 8–11.

A petrodollár-rendszer és az erőforrás-ellenőrzés információs aspektusai

A petrodollár-rendszer az 1970-es években az Egyesült Államok és Szaúd-Arábia közötti megállapodáson alapuló globális mechanizmus. A megállapodás szerint a kőolajexportőrök – elsősorban az arab országok – biztonsági garanciákért cserébe kizárólag amerikai dollárban értékesítették nyersanyagukat. Így őrizték meg a dollár dominanciáját a világ tartalék- és kereskedelmi valutájaként. Ez a rendszer óriási dollárfelhalmozást eredményezett az exportőröknél, akik ezt elsősorban amerikai államkötvényekbe fektették, olcsóbbá téve az USA államadósság-finanszírozását, miközben globálisan növelte a dollár iránti keresletet és likviditást.¹²

A narratívaképzés mélyebb rétegét képezi a petrodollár-rendszer fenntartásához fűződő stratégiai érdek. Monnappa átfogó elemzése rámutat, hogy Venezuela, amely a világ legnagyobb igazolt olajkészleteivel rendelkezik (303 milliárd hordó), 2024-re a BRICS-csoporthoz csatlakozva kiemelten fenyegette a dolláralapú kereskedelem hegemoniáját. A Maduro-rezsim kísérletei a dollárfüggetlenedésre – Kínának történő olajeladás jüanért, kriptovaluta-kísérletek – közvetlenül érintették az Egyesült Államok monetáris szuverenitását.¹³

Saliya elemzése a pénzügyi piacok reakcióin keresztül mutatja be, hogyan jelent meg a stabilitás narratívája az intervenciót követően.¹⁴ A piacok kezdeti stabilizációja az ellátási biztonság várakozására épült, de ez a narratíva elfedte a mélyebb strukturális bizonytalanságokat: Venezuela olajtermelése az évi hárommillió hordó/nap-ról (2010) egymillió alá esett 2025-re, és az infrastruktúra újjáépítése éveket igényelne.¹⁵

A Trump-adminisztráció művelet utáni nyilatkozatai explicit módon fogalmazták meg az erőforrás-ellenőrzési célkitűzéseket. A Nemzetbiztonsági Stratégia a műveletet úgy jellemezte, hogy az alapvető jelentőségű a petrodollár-rendszer fenntartásához. Ez a nyíltság jelentős eltérést mutat a korábbi intervenciók kommunikációs stratégiájától, ahol az erőforrásérdek jellemzően rejtettek maradtak.¹⁶

A GLOBÁLIS DEZINFORMÁCIÓS KÖRNYEZET ÉS A FIMI-KERETRENDSZER

Az EEAS 4. jelentésének főbb megállapításai

Az EEAS 2026 márciusában publikált 4. jelentése szerint a 2025-ös évben globálisan 540 FIMI-incidenst azonosítottak, amelyekhez 10 500 közösségimédia-csatorna és weboldal járult hozzá. Ezek 35 százalékát Oroszországnak (29%) és Kínának (6%) tulajdonították, a többit nem sikerült azonosítani. Az 540 esetből 147 mesterségesintelligencia-alapú (MI-alapú) volt. Ez az összes eset 27%-a 2024-hez képest, amikor 41 esetben használtak MI-t, a tavalyi 147 incidens 259%-os növekedést jelent. Ezek a számok jól érzékeltetik azt a globális információs környezetet, amelyben a venezuelai válság információs dimenziója is kibontakozott.

Ez a jelentős emelkedés arra utal, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása a dezinformációs műveletekben exponenciális növekedési pályán halad.

¹² Petrodollár: Mit jelent?... 2024.

¹³ Monnappa 2026: i. m. 20–25.

¹⁴ Saliya 2026. 4–8.

¹⁵ Uo. 9–12.

¹⁶ Monnappa 2026: i. m. 28–32.

Az attribúciós módszertan és a DISRUPT-eszköztár

Az attribúciós vagy tulajdonítási módszertan azt vizsgálja, hogy ki áll egy FIMI-esemény hátterében. A NATO Stratégiai Kommunikációs Kiválósági Központ és az Ukrán Stratégiai Kommunikációs Központ közös jelentése írja le az Információbefolyás-attribúciós keretrendszert (Information Influence Attribution Framework – IIAF), amely erre szolgál. Az IIAF technikai (digitális forenzika, domain-regisztrációk, IP-címek, SSL-tanúsítványok), viselkedési (kampánytaktikák, koordinált megosztási minták, forráspénzmosás) és kontextuális (narratívaelemzés, időzítés, célközönség) bizonyítékokat keres, valamint jogi és etikai értékeléssel (arányosság, forrásvédelem) dolgozik. Az attribúció valószínűségi értékelést jelent, nem végérvényes bizonyítékot. A fennmaradó bizonytalanság lehetővé teszi az államok számára a részvétel tagadását.¹⁷

Ez a keretrendszer különösen releváns a venezuelai kontextusban, ahol több állami szereplő – az Egyesült Államok, Oroszország, Kína és maga Venezuela – egyaránt folytatott információs műveleteket.¹⁸

A DISRUPT-eszköztár 2.0 verziója, amelyet az Alliance4Europe publikált 2026 márciusában, háromfázisú életciklusmodellt kínál a befolyásolási műveletek kezelésére: előkészítés (Prepare), megzavarás (Disrupt) és enyhítés (Mitigate). Az eszköztár átfogó módon integrálja a felismerés, az elemzés és a válaszadás módszertanát, külön figyelmet fordítva a helyi adaptáció szükségességére.¹⁹

A DISRUPT betűszó a következő elemekre utal: Detect (felismerés), Investigate (vizsgálat), Strategize (stratégiaalkotás), Respond (válaszadás), Undermine (aláásás), Prepare (előkészítés) és Track (nyomon követés). Az eszköztár 2.0 verziója lokális adaptációkat is tartalmaz Csehország, Bulgária, Lengyelország és Románia számára, ami jelzi az információs ellenálló képesség országspecifikus megépítésének igényét.²⁰

DIGITÁLIS PLATFORMOK ÉS KOORDINÁLT INFORMÁCIÓTERJESZTÉS

A Telegram és Reddit empirikus vizsgálata

Antonakaki és Ioannidis 2026. februári tanulmánya az első számú empirikus kutatást jelenti a venezuelai politikai válsághoz kapcsolódó koordinált információterjesztésről digitális platformokon. A kutatás módszertana a Telegram és Reddit platformokon megjelenő Venezuela-vonatkozású üzeneteket elemezte, különös figyelmet fordítva a duplikált tartalmak mintázatára.²¹

A kutatás egyik legfontosabb megállapítása, hogy bár az eseményvezérelt volumencsúcsok jól kimutathatók voltak – a katonai műveletet követően több nagyságrenddel ugrottak meg az üzenetszámok –, a *koordinált üzenetküldés mértéke korlátozott* maradt. Ez a megállapítás kulcsfontosságú, mert rámutat a *figyelmi szinkronizáció* és a *tartalmi koordináció*

¹⁷ Dikhtiarenko et al.

¹⁸ Buda 2026.

¹⁹ Uo. 15–20.

²⁰ Nazari–Sarvela 2026: i. m. 22–28.

²¹ Antonakaki–Ioannidis 2026: i. m. 1–2.

közötti lényeges különbségre. Az előbbi organikus válasz egy kiemelkedő eseményre; az utóbbi szervezett, szándékos információs művelet jele.²²

A Telegram-elemzés feltárta, hogy az üzenetek többsége hírtovábbítás és kommentár jellegű volt, nem pedig propaganda vagy dezinformáció. A Reddit platformon hasonló mintázat rajzolódott ki: az r/worldnews, r/geopolitics és r/venezuela szubredditteken a diskurzus dominánsan reaktív jellegű volt, a felhasználók elsősorban hírforrásokat osztottak meg és véleményt nyilvánítottak, nem pedig előre gyártott üzeneteket terjesztettek.²³

Figyelemre méltó azonban, hogy a kutatás a hagyományos média vonatkozásában nem mutatott ki koordinált terjesztési mintázatot. Ez azt jelzi, hogy a professzionális média területén a szerkesztőségi kontroll és a hírellelőrzési mechanizmusok hatékonyan működtek, szemben a közösségi média nyílt tereivel.²⁴

A hagyományos média

Az amerikai médiumok (CNN, New York Times) a katonai műveletet semleges nyelvezettel közzétették, az elfogás fogalmát használva, ami elfedte a katonai erőszakot. Ezzel szemben a nemzetközi médiában – ENSZ-tisztviselők, regionális kormányok nyilatkozataiban – az illegális elfogás és a szuverenitásértés kifejezések domináltak.

Ez a kettős nyelvezet jól illusztrálja az információs műveletek egyik alapvető mechanizmusát: ugyanaz az esemény radikálisan különböző keretezést kaphat a közlő fél stratégiai érdekeinek függvényében. Az amerikai belföldi közönség legitimáló narratívát kapott, míg a globális közönség a hatalmi érvényesítés nyíltságával szembesült.²⁵

Az algoritmikus erősítés és a MI-alapú tartalom-előállítás

Az EEAS-jelentés kiemeli, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása a dezinformációs műveletekben 2025-re drámaian felgyorsult. Az MI-alapú tartalom-előállítás lehetővé teszi hamis hírek, manipulált képek és hamisított (deepfake) videók tömeges előállítását minimális emberi erőforrással. A venezuelai válság kontextusában ez különösen veszélyes, mert az információs vákuumban – amelyet a médiaösszeomlás és az autokratikus ellenőrzés teremtett meg – a hamis tartalmak ellenőrzése rendkívül nehéz.²⁶

Az Antonakaki–Ioannidis-féle Telegram-elemzés módszertani szempontból is érdekes kérdéseket vet fel az MI-generált tartalmak detektálásával kapcsolatban. A kutatás közel-duplikált tartalmak keresésére épült, de az MI-generált tartalmak kevésbé mutatnak ismétlődő, vagy másolt mintázatot, mivel az MI minden egyes tartalmat egyedileg állít elő. Ez azt jelenti, hogy a hagyományos bot-detektálási módszerek hatékonysága csökkenhet az új generációs dezinformációs műveletek esetében.²⁷

²² Uo. 7–12.

²³ Uo. 13–17.

²⁴ Uo. 18–21.

²⁵ Lee 2026: i. m. 11–13.

²⁶ 4th EEAS Report 2026: i. m. 6–12.

²⁷ Antonakaki–Ioannidis 2026: i. m. 8–10.

A DISRUPT-eszköztár erre a kihívásra is választ kínál: a Detect (felismerés) fázisban javasolt viselkedési elemzés (behavioral analysis) nem a tartalmat, hanem a terjesztési mintázatot vizsgálja. Ez a megközelítés hatékonyabb lehet az MI-generált tartalmak esetében, mivel a koordinált viselkedés jelei akkor is kimutathatók, ha maga a tartalom egyedi.²⁸

AZ AUTOKRATIKUS MÉDIAKÖRNYEZET ÉS A TÉNYELLENŐRZÉS KIHÍVÁSAI

A venezuelai médiahelyzet alakulása

A venezuelai információs környezet megértéséhez elengedhetetlen a Maduro-rezsim alatti médiahelyzet elemzése. Cazzamatta és Santos kutatása részletesen feltárja, hogyan ásta alá az autokratikus rendszer a független média működési feltételeit. A tanulmány összehasonlító adatokat közöl Venezuela, Argentína, Brazília és Chile vonatkozásában, amelyekből kiderül, hogy a venezuelai médiamunkások a régió legnehezebb körülményei között dolgoznak.²⁹

A tényellenőrző szervezetek Venezuelában hármask kihívással néznek szembe: az autokratikus állami nyomással, a gazdasági válság okozta forráshiánnyal és a médiakörnyezet felbomlásával. A hiperinfláció és a gazdasági összeomlás következtében a független média finanszírozása elapadt, míg az állami média a rezsim propagandaeszközzé vált. Ennek eredményeképpen az információs vákuum megteremtette a feltételeket a dezinformáció virágzásához.³⁰

A kutatás rámutat, hogy a tényellenőrzés nem csupán technikai feladat, hanem politikai aktus is az autokratikus környezetben. A tényellenőröknek nemcsak a félretájékoztatással, hanem az állami megtorlás veszélyével is szembe kell nézniük. Ez a helyzet közvetlenül befolyásolja az információs ökoszisztémát: a hiányos és elfogult információs környezetben a dezinformáció könnyebben terjed.³¹

A szankciók hatása az információs térre

Bull elemzése a venezuelai elit átalakulásáról közvetve rávilágít a szankciók információs hatására is. A tanulmány bemutatja, hogyan alakult ki a „kriptokraták” új oligarchikus csoportja, amely a digitális pénzügyi rendszerek átláthatatlanságát kihasználva új típusú információs aszimmetriát hozott létre.³² A PDVSA³³ kriptovaluta-botrány, amelyben körülbelül hárommilliárd dollárnyi vagyont sikkasztottak el, jól illusztrálja, hogyan szolgálhatja az információs homályosság a korrupciót.

A szankciók a rezsim információs stratégiáját is átalakították. A nemzetközi pénzügyi rendszerből való kiszorulás erősítette az áldozati narratívát (victimhood narrative), amelyet a Maduro-rezsim hatékonyan használt belföldi és nemzetközi kommunikációjában egyaránt.

²⁸ Nazari–Sarvela 2026: i. m. 12–15.

²⁹ Cazzamatta–Santos 2026, 3–7.

³⁰ Uo. 8–12.

³¹ Uo. 13–14.

³² Bull 2026, 8–12.

³³ Petróleos de Venezuela, S.A. – a venezuelai állami olaj- és gáztársaság.

A szankciók tényleges gazdasági hatásai – a GDP 71 százalékos zuhanása 2012 és 2020 között – valódi sérelmet okoztak, ami hitelesebbé tette az áldozati narratívát.³⁴

A Petro kriptovaluta-kísérlet (2017. december) különösen érdekes információs műveleti szempontból. Bull elemzése bemutatja, hogyan használta a Maduro-rezsim a kriptovalutát nemcsak a szankciók megkerülésére, hanem az „innovatív és modern” rezsim képének kommunikálására is. A Petro, amelyet 60 dollár/hordó árfolyamon rögzítettek, valójában teljesen értéktelenné vált a likviditás és piaci bizalom hiánya miatt. Mégis, a bejelentése maga egy sikeres információs művelet volt: globális médiafigyelmet generált, és a technológiai innováció narratíváját társította a rezsimhez.³⁵

Lorene Theodora elemzése az olajkormányzás és szuverenitás kérdéséről kiegészítő dimenzióval szolgál az információs műveletek megértéséhez. A tanulmány rámutat, hogy az erőforrás-ellenőrzés információs dimenziója legalább olyan fontos, mint a fizikai: aki kontrollálja a termelési adatokat, a készletbecsléseket és a kereskedelmi információkat, az befolyásolja a globális piacokat és a politikai döntéshozatalt. Venezuela 303 milliárd hordós igazolt készlete nem csupán fizikai erőforrás, hanem stratégiai információs eszköz is.³⁶

JÁTEKELMÉLETI PERSPEKTÍVA: AZ INFORMÁCIÓS ASZIMMETRIA MODELLEZÉSE

A játékelmélet alkalmazása

Hanamura játékelméleti elemzése különösen értékes hozzájárulást nyújt az információs műveletek megértéséhez. A *tökéletes bayes-i egyensúly* (Perfect Bayesian Equilibrium³⁷) keretrendszerében a szerző modellezi az információs aszimmetriát a szereplők között. A modell három játékost azonosít: az Amerikai Egyesült Államokat, Delcy Rodríguez (Venezuela ideiglenes elnöke) és María Corina Machadot (a venezuelai ellenzék vezetője).³⁸

Az elemzés kulcsfogalma a *cheap talk* (olcsó beszéd) és a *costly signaling* (költséges jelzés) megkülönböztetése. Hanamura kimutatja, hogy Rodríguez „együttműködési készsége” csupán olcsó beszéd marad mindaddig, amíg nem kísérik konkrét cselekvések – például fegyveres csoportok névsorainak átadása vagy fegyverraktárak felfedése. Ez az információs műveletek általános problémájára mutat rá: a verbális kommunikáció önmagában nem elegendő a hitelesség megállapításához, ha nem támasztják alá költséges cselekvések.³⁹

A Trump-csapda és az információs rövidlátás

Hanamura bevezeti a *Trump-csapda* fogalmát, amely az információs dimenzióban is értelmezhető. A modell szerint a Trump-adminisztráció hasznosságfüggvényében a legitimációs tényező közel nulla, míg a rövid távú olajbevétel túlértékelt. Ez az információs műveletek

³⁴ Uo. 17–19.

³⁵ Uo. 5–8.

³⁶ Theodora 2026, 5–10.

³⁷ Hanamura 2026a, 1–4.

³⁸ Hanamura 2026b, 2–4.

³⁹ Uo. 2–3.

területén azt jelenti, hogy a narratívák építésébe és a nemzetközi legitimációba fektetett erőforrás minimális, ami hosszú távon aláássa az egész művelet sikerességét.⁴⁰

Az ismételt játékok logikája szerint, ha a Trump-adminisztráció diszkontfaktora alacsony – vagyis a jövőbeli együttműködés értékét alulbecsülik –, és María Corina Machado kizárják a folyamatból, a venezuelai szereplők végleges büntetésstratégiára (Punishment) váltanak, ami elkerülhetetlenül „vietnamizációhoz” – elhúzódó gerillaháborúhoz – vezet. Információs szempontból ez azt jelenti, hogy a rövid távú narratívagyőzelem nem kompenzálja a hosszú távú legitimációs deficitet.⁴¹

A NEMZETKÖZI JOGI DISKURZUS MINT INFORMÁCIÓS HADSZÍNTÉR

A jogi érvelés mint információs fegyver

A nemzetközi jogi diskurzus a venezuelai válságban információs hadszíntérként funkcionált. Enodien elemzése rámutat, hogy a nemzetközi jog a nagyhatalmi beavatkozásoknál kettős funkciót tölt be: egyrészt retorikai keretként legitimálja a beavatkozást, másrészt az ellenzők számára a tiltakozás nyelvezetét biztosítja. Ez a kettősség maga is információs művelet: a jogi érvelés átfordul a célközönségek befolyásolásába.⁴²

Az ENSZ Alapokmány 2. cikkének negyedik bekezdése és az 51. cikk (önvédelmi jog) körüli vita jól példázza ezt. Az Egyesült Államok eleinte bűnüldözési-jogi keretben próbálta legitimálni a műveletet (narkoterrorizmus elleni fellépés), de mivel a kábítószer-kereskedelem nem minősül fegyveres támadásnak a Nemzetközi Bíróság Nicaragua-ítélete (1986) alapján, ez az érvelés gyorsan tarthatatlanná vált. Ezért váltott a narratíva az explicit erőforrás-ellenőrzési diskurzusra.⁴³

A nemzetközi jogi diskurzusban megfigyelhető az információs egyenlőtlenség is. Az ENSZ Közgyűlés többsége (több milliárd ember képviselőjében) elítélte a műveletet, de ennek semmilyen gyakorlati következménye nem lett. Monnappa ezt legitimációs színjátéknak írja le: a nemzetközi intézményrendszer az univerzális jog látszatát kelti, miközben a valóságban a nagyhatalmi érdekérvényesítést legitimálja.⁴⁴

A Monroe-doktrína információs műveletként való újraértelmezése

A Trump-adminisztráció explicit módon felidézte a Monroe-doktrínát, ami információs szempontból több rétegben is értelmezhető. Egyrészt történelmi legitimációs keretet kínált a beavatkozásnak, összekötve azt a 19. századi amerikai külpolitikai hagyománnyal. Másrészt üzenetet küldött a regionális szereplőknek: a nyugati félteke az Amerikai Egyesült Államok kizárólagos érdekszférájába tartozik. Harmadrészt a globális közönség felé jelezte a „szabályokon alapuló nemzetközi rend” érdekszféra-alapú renddel való felváltását.⁴⁵

⁴⁰ Uo. 4.

⁴¹ Hanamura 2026a: i. m. 3.

⁴² Enodien 2026: i. m. 3.

⁴³ Uo. 9.

⁴⁴ Monnappa 2026: i. m. 9.

⁴⁵ Uo. 15.

Ez a váltás lényeges precedenst teremthet a nemzeti érdekérvényesítésben: ha az Egyesült Államok nyíltan érdekszférákra hivatkozik, ez legitimálhatja Oroszország és Kína hasonló érvelését Ukrajna, illetve Tajvan vonatkozásában. Monnappa⁴⁶ és Enodien⁴⁷ egyaránt rámutatnak, hogy a nemzetközi jogot mint információs keretrendszert a nagyhatalmi gyakorlat fokozatosan aláássa.

AZ INFORMÁCIÓS MŰVELETEK REGIONÁLIS ÉS TÖRTÉNETI KONTEXTUSA

A venezuelai információs vákuum történeti gyökerei

A 2026-os információs műveletek megértéséhez elengedhetetlen a venezuelai média- és információs környezet történeti hátterének ismerete. Vogel Dávid magyar nyelvű elemzése bemutatja, hogyan alakította át Chávez a venezuelai médiakörnyezetet a „bolivári forradalom” keretében. Az állami média közvetlen politikai irányítás alá került, míg a magánmédia működési feltételeit szisztematikusan szűkítették. Ez a folyamat megalapozta a Maduro-korszak információs homályzónáját.

A Kitekintő Elemzések gyűjteményes kötet a térség állapotát vizsgálva már 2011-ben jelezte azokat a strukturális problémákat, amelyek a 2026-os információs válságot megalapozták. A média és a politika torz kapcsolata, a bűnözés és a szegénység növekedése hozzájárult ahhoz az információs környezethez, amelyben a 2026-os események kibontakoztak.⁴⁸

Bull és Rosales elemzése a kínai hatásról a venezuelai fejlődésre kiegészítő perspektívával szolgál. A tanulmány 15 félstrukturált interjú alapján bemutatja, hogyan mélyítette a kínai hitelkonstrukció – amely 2013-ra megközelítette a 200 milliárd dollárt –, a venezuelai olajfűggőséget. Az információs vonatkozás az, hogy a kínai–venezuelai pénzügyi kapcsolatok átláthatatlansága hozzájárult az információs aszimmetria növeléséhez, mind belföldi, mind nemzetközi szinten. Ez az információs aszimmetria közvetlenül segítette a Maduro-rezsim túlélését.⁴⁹

A HÍRSZERZÉSI ÉRTÉKELÉSEK INFORMÁCIÓS FUNKCIÓJA ÉS A REGIONÁLIS HELYZET

Az Amerikai Egyesült Államok Hírszerzési Közösségének 2026-os éves fenyegetésértékelése (Annual Threat Assessment) külön fejezetet szentel a latin-amerikai térségnek. A dokumentum önmagában is információs műveleti eszköz: minősítési keretrendszert nyújt a fenyegetések meghatározásához, amelyet a politikaalkotók és a média egyaránt használ. A Venezuelára vonatkozó értékelés a rezsim kábítószer-kereskedelmi kapcsolatait és a demokráciaellenes tevékenységet emeli ki, ami összhangban áll az intervenciós narratívával.⁵⁰

⁴⁶ Uo. 14.

⁴⁷ Enodien 2026: i. m. 10.

⁴⁸ Vogel 2011.

⁴⁹ Bull–Rosales 2025, 130–135.

⁵⁰ Annual Threat Assessment... 2026, 18–22.

Hoffmann elemzése tágabb regionális kontextusba helyezi az eseményeket. Az információs műveletek szempontjából releváns, hogy a tanulmány rámutat a térség információs sérülékenységre: a gyenge intézményrendszer, a médiakoncentráció és a digitális szakadék egyaránt hozzájárul a dezinformáció iránti fogékonysághoz.⁵¹

AZ ELLENÁLLÓ KÉPESSÉG ÉPÍTÉSE ÉS AZ ESETLEGES VÁLASZSTRATÉGIÁK

Az információs műveletek globális jellegéből fakadóan érdemes megvizsgálni, milyen védekezési lehetőségek vannak a Venezuela esetén is tapasztalt FIMI-fenyegetésekre.

Az EU Demokráciapajzs koncepciója

Az EEAS 4. jelentése bevezeti a „Democracy Shield” (Demokráciapajzs) koncepcióját, amely átfogó választ kíván adni a FIMI-fenyegetésekre. A koncepció három pilléren áll: (1) a narratívákkal szembeni ellenálló képesség erősítése médiajártasság és kitettség tudatosítása révén; (2) a dezinformációs infrastruktúra aláásása; (3) az áldozatok védelme és a károk enyhítése.⁵²

A jelentés részletezi az elrettentési eszközöket, amelyek közé a szankciók, a diplomáciai fellépés, a stratégiai kommunikáció és a digitális infrastruktúra védelme tartoznak. A venezuelai eset tükrében ezek az eszközök korántsem elegendők: a jelentés maga is elismeri, hogy 2025-ben 202 venezuelai személy állt EU-szankciók hatálya alatt, és több mint 180 amerikai szankciók alá esett, ez mégsem akadályozta meg a dezinformációs műveletek folytatását.⁵³

A DISRUPT lokális alkalmazásának tanulságai

A DISRUPT-eszköztár lokális adaptációi értékes tanulságokkal szolgálnak a venezuelai kontextus számára is. A csehországi, bulgáriai, lengyelországi és romániai adaptációk azt mutatják, hogy az információs ellenálló képesség építése országspecifikus megközelítést igényel, figyelembe véve a helyi médiakörnyezetet, a digitális jártasság szintjét és a történeti kontextust.⁵⁴

A DISRUPT 2.0 külön figyelmet fordít a nemi alapú dezinformáció (gendered disinformation) problémájára is. A venezuelai kontextusban a María Corina Machado ellenzéki vezető elleni támadások jó példát kínálnak erre a jelenségre: a női politikai szereplők elleni dezinformáció gyakran nemi sztereotípiákat használ a hitelesség aláásására.⁵⁵

IIAF-keretrendszer alkalmazása

Az IIAF-keretrendszer alkalmazása a venezuelai esetre azt mutatja, hogy a technikai módszerek és viselkedési mintázatok összekapcsolása elengedhetetlen a dezinformációs műve-

⁵¹ Hoffmann 2026, 3–6.

⁵² 4th EEAS Report... 2026: i. m. 25–28., 30–35.

⁵³ Uo. 15.

⁵⁴ Nazari–Sarvela 2026: i. m. 30–48.

⁵⁵ Uo. 38–40.

letek forrásának azonosításához. A kontextuális bizonyítékok – például az orosz–venezuelai diplomáciai kapcsolatok ismerete – segítenek az információs műveletek motivációinak feltárásában.

ÖSSZEGZÉS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A jelen tanulmány átfogó képet adott a 2026. januári venezuelai beavatkozáshoz kapcsolódó információs műveletek komplex rendszeréről. Az elemzés feltárta, hogy az információs dimenzió nem mellékes eleme a válságnak, hanem annak integráns része, amely hozzájárul a katonai művelet legitimációjához, a nemzetközi reakciókhoz és a hosszú távú kimenetelhez.

Az elemzés négy fő következtetést fogalmaz meg. Először is, a narratívaképzés területén kimutatható a történeti ismétlődés: az iraki és venezuelai beavatkozás retorikája között strukturális párhuzam áll fenn. A bűnüldözési keretezésről az explicit erőforrás-ellenőrzési diskurzusra való átváltás azonban új elemet jelent: a jelenlegi adminisztráció kevésbé törekszik a hagyományos legitimációs keretek fenntartására.

Másodszor, a digitális platformok elemzése árnyalt képet mutat: bár az eseményvezérelt volumennövekedés jelentős volt a Telegramon és a Redditen, a koordinált tartalmi terjesztés mértéke korlátozott maradt. Ez azt sugallja, hogy a venezuelai válság információs dimenziója inkább a hagyományos média és az állami kommunikáció területén bontakozott ki, nem pedig a közösségi média manipulációján keresztül.

Harmadszor, a játékelméleti elemzés rámutat az információs aszimmetria stratégiai jelentőségére: az olcsó beszéd és a költségjelzés megkülönböztetése nem csupán elméleti, hanem közvetlen politikaalakítási relevanciával bír. A Trump-csapda jelensége – a legitimációs szisztematikus alábecsülése – közvetlenül befolyásolja az információs műveletek sikerességét.

Negyedszer, a nemzetközi jogi diskurzus elemzése feltárta, hogy a jog nem csupán a válság szabályozási kerete, hanem maga is információs hadszíntér. A legitimációs színház jelensége – ahol a nemzetközi intézmények az univerzális jog látszatát keltik, miközben a nagyhatalmi érdekérvényesítés elé nem képesek akadályt gördíteni –, maga is az információs manipuláció egy formája.

Végül az elemzés megmutatja, hogy az információs ellenálló képesség építése komplex, többszintű feladat, amely meghaladja a pusztán technikai védekezést. Az EU FIMI-keretrendszere, a DISRUPT-eszköztár és az IIAF attribúciós módszertan értékes eszközöket kínál, de alkalmazásuk lokális adaptációt és politikai elkötelezettséget igényel. A venezuelai eset tanulsága, hogy az információs műveletek elleni védekezés nem képzelhető el a médiaszabadság, a tényellenőrzés és a demokratikus intézmények erősítése nélkül.

A tanulmány számos további kutatási irányt is felvet. Elsősorban szükséges lenne a venezuelai válság információs műveleteinek longitudinális elemzése, amely a művelet előtti, alatti és utáni időszakot egyaránt lefedi. Másodszor, összehasonlító elemzés készülhetne a 2003-as iraki, a 2011-es líbiai és a 2026-os venezuelai intervenciók információs műveleti aspektusairól. Harmadszor, az MI-alapú dezinformáció hatásának mérése különösen sürgető kutatási feladat, tekintve a 259 százalékos növekedést az MI-alapú rendszerek alkalmazásában.

A venezuelai eset globális jelentősége abban áll, hogy az információs műveletek itt nem mellékes, hanem integráns részét képezték a katonai beavatkozásnak. A narratívaképzés, a médiamanipuláció, a jogi diskurzus eszközként való használata és a digitális platformok felhasználása egyaránt az információs műveletek körébe tartozik. A venezuelai művelet feltárta a nemzetközi rend valódi természetét: az információs dominancia és a katonai erő egymást erősítő eszközök a nagyhatalmi érdekérvényesítésben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 4th EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats. European External Action Service, Brussels, 2026.
- Annual Threat Assessment of the U.S. Intelligence Community. Office of the Director of National Intelligence, 2026. <https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/ATA-2026-Unclassified-Report.pdf> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Antonakaki, Despoina – Ioannidis, Sotiris: *Coordinated Information Dissemination on Telegram and Reddit During Political Turbulence: A Case Study of Venezuela in Global News Channels*. Cornell University, 2026. 02. 11. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2602.13333> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Buda Péter: *Dezinformációs műveletek elhárítása*. Buda Péter – Idő van, 2026. 03. 17. <https://peterbuda.substack.com/p/dezinformacios-muveletek-elharitasa?r=4rcwhs&triedRedirect=true> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 20.)
- Bull, Benedicte: *From bolibourgeoisie to cryptocrats: how the crisis and sanctions reshaped Venezuela's ruling elite into a new oligarchy*. Third World Quarterly, 2026. 03. 12., 1–21. <https://doi.org/10.1080/01436597.2026.2633287> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Bull, Benedicte – Rosales, Antulio: *Chinese impact on development in Venezuela: the dynamics of structural stagnation*. New Political Economy, Vol. 31., 2025/1., 125–144. <https://doi.org/10.1080/13563467.2025.2389547> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Cazzamatta, Regina – Santos, Augusto: *Fact-Checking in Venezuela: Navigating Authoritarianism, Media Collapse, and Economic Crisis to Counter Misinformation*. Journalism Studies, 2026. 01. 08., 1–24. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2025.2610340> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Dikhtiarenko, Sofiia et al.: *Attributing Russian Information Influence Operations: Testing the Information Influence Attribution Framework with real-world case studies*. NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Riga, 2026. 02. 12. <https://stratcomcoe.org/publications/attributing-russian-information-influence-operations-testing-the-information-influence-attribution-framework-with-real-world-case-studies/340> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Enodien, Tommy E.: *International Law, State Sovereignty and the Precedent of Unilateral Intervention: Implication of the U.S. Action in Venezuela for Global Power Politics*. Journal of Human, Social & Political Science Research, Vol. 11, 2026/1., 1–13. <https://doi.org/10.70382/sjhspsr.v11i6.066> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Hanamura, Shinya: *Multi-Layered Strategic Equilibrium Analysis of the Venezuela Intervention. Quantifying US Governance Risks via Military Uncertainty, Signaling, and Dynamic Game Structures*. SSRN, 2026. 01. 09. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6013414> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Hanamura, Shinya: *U.S. Government Intervention in Venezuela: Game Theoretic Analysis – From the Perspective of Complete Information Games and Perfect Bayesian Equilibrium with Detailed Mathematical Formulation*. SSRN, 2026. 01. 13. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6021875> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Hoffmann, Bert: *Ten Things to Watch in Latin America in 2026*. German Institute for Global and Area Studies – Focus Latin America, 2026/1. <https://doi.org/10.57671/gfla-26012> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Lee Bih Ni: *History Repeating? U.S. Interventionism from Saddam Hussein's Iraq to Maduro's Venezuela*. Faculty of Education and Sports Studies, Universiti Malaysia Sabah, 2026. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18149683> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)

- Monnappa, K. C.: *The United States Military Operation against Venezuela and the Crisis of International Law and the Rules Based Order*. Journal of Human, Social & Political Science Research, 2026/1., 1–38. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6028014> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 19.)
- Nazari, Saman – Sarvela, Lumi: *DISRUPT Toolkit White Paper 2.0*. Alliance4Europe, 2026. <https://alliance4europe.eu/wp-content/uploads/2026/03/09032026-White-paper-DISRUPT-Toolkit-2.pdf> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 19.)
- *Petrodollár: Mit jelent? Mi veszélyezteti a dollár egyeduralmát?* Elemzés Központ, 2024. 08. 01. <https://elemzeskozpont.hu/petrodollar-mit-jelent-mi-veszelyezteti-dollar-egyedulalmat> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 20.)
- Saliya, Candauda Arachchige: *Trump's Venezuela Intervention: A Critical Assessment of 12. kép. A magyar kontingens emlékműve a Šiauliai légibázis készségségi épülete előtt* (Forrás: *A kontingens archívuma*) *Geopolitical Strategy and Global Financial Market Ramifications*. SSRN, 2026. 01. 20. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6054814> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 26.)
- Theodora, Lorene: *Control Without Annexation: Venezuela, Oil Governance, and the Limits of Sovereignty*. SSRN, 2026. 02. 12. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6146266> (Letöltés időpontja: 2026. 04. 22.)
- Vogel Dávid: *Venezuela: Chavizmo – a 21. század „új szocializmusa”*. Kitekintő Elemzések 7. – Latin-Amerika mérlegén. Kitekintő, 2011, 47–55. https://web.archive.org/web/20160403155302/http://kitekinto.hu/downloads/kitekinto_elemzes_latin_amerika_merlegen_2011.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 04. 20.)